

2. Мовчан К. Відкритий доступ до наукової інформації - основа розвитку науки, освіти і культури [Текст] / К. Мовчан // Гуманітарний простір науки: досвід і перспективи: збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (7 листопада 2017 р.). – Переяслав-Хмельницький, 2017. – № 14. – С. 64–67.
3. Мовчан К.М. Роль і значення інформаційно-бібліотечної роботи в інформаційному забезпеченні студентів закладів вищої освіти [Текст] / К.М. Мовчан, О.С. Кухарчук // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія "Педагогіка та психологія": збірник наукових праць / гол. ред. Г.В. Товканець. – Мукачево, 2020. – Вип. 1(11). – С. 78–80.
4. Бібліотека в сучасному суспільстві – це головний канал, через який все більша кількість людей долучається до соціального співробітництва, інформаційного збагачення, активної комунікації [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://msu.edu.ua/library/biblioteka-sohodni>.

УДК [024.1:004]:027.7(045)

Мовчан К. М.
директор наукової бібліотеки,
старший викладач кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет
Козлік Р. М.
здобувач вищої освіти 3 курсу,
спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»,
Мукачівський державний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В БІБЛІОТЕЦІ УНІВЕРСИТЕТУ

У статті розкривається роль сучасних бібліотек у формуванні національних інформаційних ресурсів, у забезпеченні читачам вільного доступу до них. Особливу увагу приділено послугам, які надаються віддаленим користувачам у віртуальному просторі, а також онлайн-послугам, якими користуються читачі Наукової бібліотеки МДУ.

Ключові слова: бібліотека, доступ до інформації, бібліотека університету, послуги віддаленим користувачам, онлайн-послуги.

The article reveals the role of modern libraries in the formation of national information resources, in providing readers with free access to them. Particular attention is paid to services provided to remote users in cyberspace, as well as online services used by readers of the MSU Scientific Library.

Key words: library, access to information, university library, services for remote users, online services.

В наші дні все більше фахівців схильні вважати, що доступність інформації – не тільки цінність інформаційної діяльності, але і одна із найважливіших цінностей цивілізації[1]. У багатьох міжнародних документах особливе місце відведено праву людини на доступ до інформації.

Рівний доступ до інформації є основним правом для всіх, а бібліотеки виступають тими організаціями, які допомагають громадянам здійснювати своє право на інформацію. Жодне суспільство не може претендувати на те, що воно є справжнім суспільством знань, якщо доступу до знань та інформації позбавлена хоч одна частина населення. Необхідно сформулювати національну політику для сприяння доступу до публічної інформації, особливо до інформації, що відноситься до суспільного надбання» [2].

Право доступу до інформації відображено в законодавстві багатьох країн, в тому числі і України. Забезпечення одного із суттєвих конституційних прав громадян – свободи доступу до інформації відображається в Законах України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про бібліотеки та бібліотечну справу», та ін. В ч. 2 ст. 34 Конституції України зазначено, що «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір». Таким чином, законодавство України гарантує автономне право на інформацію, що включає право «збирати» інформацію.

Протягом тривалого часу в бібліотеках головний акцент робили на функцію видачі і зберігання фонду. Не весь фонд був у відкритому доступі. Багато книг було вилучено з бібліотек під час сталінських репресій.

Зміни в бібліотечній справі, які відбулися в кінці ХХ ст., зокрема, прийняття нових законів, інтенсивне впровадження інформаційних технологій – кардинально змінили діяльність сучасних бібліотек. Це вже не книгарні – а потужні інформаційні центри, які надають відкритий і безперервний доступ до всіх інформаційних ресурсів бібліотеки; сприяють неперервній освіті,

культурному розвитку молоді, створень в бібліотеках власних електронних ресурсів, надання вільного доступу до них (інституційний репозитарій). Інституційнею репозитарією дозволяє користувачам отримати достовірну інформацію з перевірених джерел, що забезпечує якісний відбір інформації, виключаючи непотрібну інформацію.

Поповнення електронної бібліотеки новими ресурсами також відбувається завдяки якісному відбору документів з джерел відкритого доступу шляхом моніторингу ресурсів в мережі Інтернет та архівування у фонді бібліотеки відібраних ресурсів, які відповідають запиту користувача. Співробітники бібліотеки проводять також роботу з відстеження та архівування ресурсів, які знаходяться в мережі Інтернет тимчасово. Поповнення фонду бібліотеки електронними ресурсами відбувається і завдяки активній співпраці з науково-педагогічними працівниками університету, видавництвами.

Наукова бібліотека МДУ надає доступ віддаленому користувачу, використовуючи можливості бази УФД/Бібліотека та онлайн-послуг.

Віртуальним входом в бібліотеку є веб-сайт, через який користувачі мають доступ до бібліотеки дистанційно, можливість використовувати її онлайн-послуги: «Віртуальна виставка», «Електронний каталог», «Віртуальна довідка», «Електронна доставка документу», «Інституційний репозитарій», «Електронний читальний зал».

«Електронний читальний зал» надає доступ до світових електронних бібліотек, бібліотечних ресурсів провідних бібліотек України.

Згідно статистичних показників, найбільш затребованою послугою віддаленого користувача є «Віртуальна довідка». За рік в середньому бібліотека університету виконує близько 9 тисяч довідок. Найбільш використовується ця послуга під час карантину, коли студенти на дистанційному навчанні.

Під час пандемії обслуговування здійснювалось тільки дистанційно, значно збільшилась кількість звернень до «Інституційного репозитарію» праць науково-педагогічних працівників університету. Використовуючи дану послугу, віддалений користувач має змогу з будь-якого місця, де є доступ до Інтернет, отримати необхідний документ. Це значно спрощує здобувачам вищої освіти підготовку до занять, написання наукових робіт.

В сучасних подальший розвиток бібліотек пов'язаний з пошуком нових інформаційних джерел, створення спільних з іншими бібліотеками, музеями, архівами інформаційних ресурсів, надання до них вільного доступу, пошук нових віртуальних послуг, які б розширили доступ користувачів різних категорій до інформації. При цьому необхідно створювати рівновагу між

традиціями і потребами часу шляхом вдосконалення традиційних послуг та створення онлайн-послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Серова О. Обеспечение доступности информации – важнейшая задача библиотек / Ольга Серова // *Бібліотечний вісник*. – 2012. – № 5(211). – С. 3.
2. Наука в информационном обществе: информационное издание [Электронный ресурс]. – СПб: Изд-во РНБ, 2004. – Режим доступа: <http://www.ifap.ru/library/book096.pdf>. Дата обращения: 10.08.2012.

УДК [005.34+159.938.363.5]:37.091.4 Сухомлинський

Молнар Т. І.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

Варга Т. В.

здобувач вищої освіти
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки» ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В СУЧАСНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

У статті порушується проблема управління сучасним закладом освіти в контексті педагогічної спадщини В. Сухомлинського. На основі аналізу наукового доробку видатного педагога-гуманіста окреслено пріоритетні напрями впровадження його педагогічних ідей в сучасну управлінську практику.

Ключові слова: менеджмент, система управління, заклад освіти, директор школи, В. Сухомлинський.

The article raises the problem of management of a modern educational institution in the context of V. Sukhomlynsky's pedagogical heritage. Based on the analysis of the scientific achievements of the outstanding teacher-humanist, the priority directions of introduction of his pedagogical ideas into modern managerial practice are outlined.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>